

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

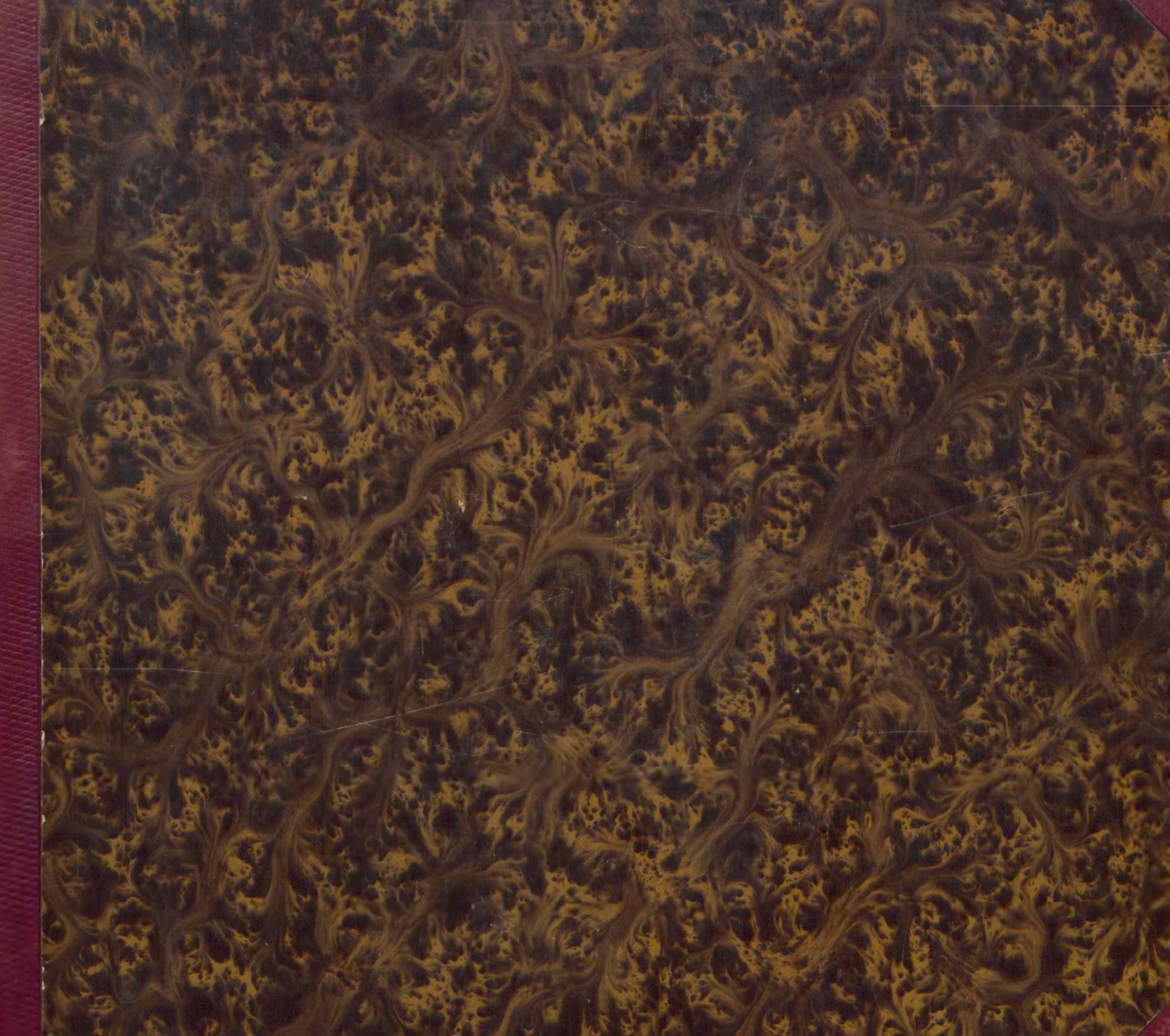
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

1. Høj værd. dal

C. A. Reitzel & Forlag

T. W. Schæfer & Forfatterens Lith. 1877.

SØBYSØGAARD

i Fyn.

SÖBYSÖGAARD

i Fyn.

Herregaarden Söby-Sögaard ligger i Nørre-Söby Sogn, Aasum Herred og Obense Amt. Gaarden er gammel og tilhørte i mange Aar Etten Urne. Den første bekendte Ejer af denne St var Jørgen Urne, som døde den 21de Maj 1480. Hans tredje Hustru var Fru Margrete Wille, Datter af Erik Wille og Fru Ellen Glob. Deres Søn Knud Urne, Danmarks Altes Raad, arvede Gaarden efter Faberen og døde i Aaret 1543. Han var gift med Fru Inger Valkendorf, Datter af Henning Valkendorf og Fru Anne Pasov. Som Enke boede hun i Svendborg og havde i Decbr. 1552 en Retsdag for Kongens Retterting i Nyborg. Paa hendes Begne mødte Sønnen Axel Urne og havde stævnet Niels Jakobsen, Herredsfoged i Nørre-Herred paa Langeland, og Hans Degen, Herredsskriver sammesteds, fordi de havde nægtet at give hende skriftlig et Tingsvidne om den Trætte, hun havde ført paa Tinge imod Henrik Bang, Foged paa Tranekær Slot, og Axel Urne kærede paa sin Moders Begne over, at hun maattet bide 15 Uger efter et sligt Vidne; i lige Maade ankede han over, at Fru Inger uden

Nytte havde stævnet Henrik Bang, efterfom hværken Herredsfogeden eller Herredsskriveren havde villet sætte dette i hans Vidne, og endelig over, at Herredsfogeden, da han skulde sætte sit Segl under Vidnet, havde ventet op og ned derpaa. Det ophlystes da, at Herredsfogeden ikke kunde skrive og ikke i den Henseende havde handlet af ond Villie. Dommerne kjennte dem skylbige at udrede Bøder. Fru Inger fik sit sibste Hvilested ved sin Mand's Side i Söby Kirke. Axel Urne, der ligesom Faberen ogsaa ejede Aarsmarke, blev senere Rigens Raad og døde 1577. Med sin anden Hustru Fru Birte Rud, Datter af Knud Rud til Bebbjgaard og Fru Dorthe Wölke, havde han Sønnen Erik Urne, der arvede Sögaard efter ham, men folgte denne sin fædrene Gaard i Aaret 1616 til Breide Rangau til Rangausholm. Erik Urne var Hoffunker i Aaret 1596 og døde i Martz 1631. Hans Hustru var Fru Agnete Thott, der døde 1612 og blev begravet i Nørre-Söby Kirke. En af Breide Rangaus Døttre Fru Elisabeth Rangau var gift med Hans Lindenov til Hundslund-Kloster (Dronninglund). Deres

SØBYSØGAARD

i Fyn.

Datter Fru Sofie Vindenov var gift med Christoffer Urne til Lærsmarke, Søn af Knud Urne til Lærsmarke og Fru Margrete Grubbe, og ved dette Giftermaal kom Søgaard atter i den gamle Læts Hænder. Christoffer Urne døde 1663, og Søgaard arbejdes efter ham af Sønnen Christian Urne, der var gift med Fru Anne Sofie Krabbe, Datter af Iver Krabbe og Fru Karen Marsvin. I Mæret 1670 tillobes det, at afgangne Christian Urne Christoffersens ælteste Søn Christoffer Urne maatte for sædvanlig Fæste og aarlig Afgift nyde Konge-Kortienten af Alsted Sogn (Salling Herred), ligesom hans Fader havde haft den i Fæste, hest da alle Bønder i Sognet vare Fæstere under hans Gaard Søgaard. Efter Christian Urnes Død tilhørte Gaarden hans Enke Fru Anne Sofie Krabbe. I Mæret 1680 fandt Kommisærerne ved Ryttergødslets Indretning i Fyn Knud Sivertsen Urne og Klaus Rasch, at hun havde Ret til 1 Gaard i Skovby Herred og Sogn, Gæstbøstrup By, hvis Hartkorn var 9 Edr. 7 Skpr. 2 Fbd. 2 Alb., og da de i Følge Kongebud af 9de Februar 1680 havde det Svært, naar en Herremand kunde have nogen Ret til en Ryttergaard, da at udløse ham af denne, for at Gaarden kunde vorde Ryttergaard alene, maatte Fru Anne Sofie udlægge denne Gaard imod Herligheden i 1 Gaard i Binding Herred, Sogn og By, hvoraf Landgilden hørte til Kullerup Kirke, i 1 Gaard sammesteds, hvoraf Landgilden hørte til Vinbinge Kirke, saa og i 1 Hus sammesteds. Christian Urne havde efterladt sig to Sønner, der døde før Moderen: Christoffer Urne, død i April 1689 i en Alder af 29 Aar, og Iver Urne, død i Marts 1688, 26 Aar gammel; begge vare Medejere af Søby-Søgaard og døde ugifte.

Efter Fru Anne Sofies Død i Decbr. 1700 folgte hendes Arvinge 1703 Gaarden til Kapitajn Iver Krabbe, hvis Hustru var Fru Anne Christense Rosenkrands. Imedens hun var Enke, gjordes der i Følge Højesterets Dom af 1720 Indførsel i Gaarden, som derpaa 1723 udlagdes til Kapitajn Paul Otto von Gamb fra Mecklenborg. Af ham købte Friedrich von Holsten, Hofmarskalk i Cutin, Søby-Søgaard i Mæret 1730. Den 21de August 1745 oprettede denne, der var ugift, af Gaard og Gods et Stamhus for sin Broders Major Wolf Sivert von Holstens (til Hjelstov i Fyn) ælteste Datters Fru Elisabeth Sofie von Holstens Efterkommere. Hun var død 1738 og havde været gift med Geheimeraad Mogens Rosenkrands til Spøtterup, død 1778. Deres ælteste Søn, Hofjunker Wolf Sivert Rosenkrands, født 1731, død ugift 1755, arvebe ved f. v. Holstens Død i Mæret 1752 Stamhuset. Efter ham arbejdes Stamhuset af Broderen Major Axel Rosenkrands, født 1733. Han giftede sig 1761 med Bomfru Sofie Seefeld Bille, født 1742 og død 1774, Datter af Etatsraad Knud Bille til Stenalt og Birte Steel von Holsten. Han døde i Mæret 1802, og f. A. satte en Fideikommiss-Kapital paa 174,000 Rdlr. i Steben for Stamhuset, der efter sin Stifter havde haft Navnet Holstensgaard. Gaarden tilhørte derpaa som fri Ejendom Sønnen Kammerjunker Erik Steel Rosenkrands, der døde 1807, hvorpaa Søby-Søgaard folgtes til Justitsraad Hillerup, der ejede den til 1820 og ligesom hans Forgænger folgte en Del af Godset. Sølieutenant Wedel ejede derefter Gaarden til sin Død 1827, og den næste Ejer var Hofjægermester Fønss, der havde den i nogle Aar.

SÖBYS ÖGAARD

i Fyn.

Söby-Sögaard folgtes da atter og tilhørte i afsligge Aar Sorgen Kon-
rab de Falken, hvis Faber var Forfatteren af „Drageduffen“ Enevold de
Falken, død 1808 som Regeringskommisær i Norge. Sønnen var født i
August 1785, indtraadte tidlig i Søværnet, udnævntes 1801 til Sekondlieu-
tenant og 1807 til Premierlieutenant. Han var om Bord paa et af de to med
danste Sømand befatte franste Skibe paa Schelbesloven, da i Aaret 1809 de
to danste Skibchefer maatte taale en uværbig Mebfart af den franste Krigs-
minister; han og hans Fælle Frederik Holsten bjævedes da at gjøre Ind-
sigelse herimod. I Aaret 1810 viste han ved flere Lejligheder baade Mod og
Dygtighed som Sømand, især ved at tage den engelske Kutter „Alban“ paa
12 Kanoner; han havde da 2 Kanonchalupper under sin Befaling. 1811 paa-
lagdes det ham som højestkommanderende Søofficer at lede Angrebet paa Den
Anholt, som Englænderne havde taget. Han fraraadte først dette Foretagende
som unyttigt; men da det alligevel skulde sættes i Værk, virkede han, hvad han
kunde for et helbigt Udfald, og da Toget havde mislykket, og han havde faaet
saa mange Tropper om Bord igjen som muligt, naaede han helbig Rjeshavnen
med sin Chaluppe. Falken havde mange Misundere, efterdi han som ung
Lieutenant havde faaet Oberbefalingen over hele den jyske Kanonflotille og
kort i Forvejen var udnævnt til Kommandør af Danebroge, medens ældre
Officerer, der ligeledes havde fordyret sig Hæber, maatte lade sig nøje med
Ridderforset. To Aar efter gjorde han Krud paa at faa sin Afærd unber-
søgt ad Nettekens Vej; men Tilbædelse dertil fik han ikke; selv sagde han, at
han ikke af nogen sagkndig Mand havde hørt lidet for dette vort Tab. Senere
er det godtgjort, at der ingen retfærdig Dabel kan fremføres imod Falken og

hans unbergtone med Hensyn til Toget til Anholt, og paa sine gamle Dage
fik han den Opvæjning, at Amiralitetet den 6te Maj 1847 tilskrev ham, da han
flere Gange havde æflet stræng Underføgelse, at Kollegiet ansaa en saadan
Underføgelse som ufornøden til Retfærdiggjørelse for en Officer, der altid
havde vist en saa stor Dygtighed og Ridderhed i Fædrelandets Tjeneste.
Natten imellem den 4de og 5te Juli 1811 angreb han med 4 Kanonchalupper,
3 Kanonbaade og 10 med Brandfager forsynede Fartøjer i stille Vejr en
engelsk Konvoj, der laa til Ankers imellem Hjelmen og Sejers. I Be-
gyndelsen gif det helbig, og man havde grundet Haab om at kunne tage eller
ødelægge en Del af de engelske Handelsflibe; men en bradt opstaaet vestlig
Vind tvang vore Kanonbaade til at gaa tilbage for ej at tages af Konvojens
store Krigsflibe; det lykkedes dem dog ikke at udbgaa Hjenden, og Falken
tillige med to af hans Underbefalingsmænd maatte efter gæv Modstand overgive
sig. Alkun kort Tid var han dog i Fangenskab, og i August 1812 hævnedes
han sig ved at tage den engelske Orlogsbriq „Attaf“, der efter læst Forfar
var meget lidet tilrebt. Senere fandt han ikke Lejlighed til at udmærke sig ved
Krigerdaad. 1815 blev han Kapitajnlieutenant, 1822 Kapitajn, og 1838 ud-
traadte han paa Grund af mindre god Helbred af Tjenesten med Kontreami-
rals Karakter. Han døde 1849. Efter hans Død har Söby-Sögaard tilhørt
den nuværende Ejer, Kammerjunfer Kapitajn E. de Falken.

Hovebygningen er opført i Aaret 1641 i Følge en Indskrift paa en
Sten i Muren; i Midten af det 18de Hundrebaar ombyggedes den, men er
af den nuværende Ejer ført tilbage til sin gamle Stil med talkede Gavl; et

SÖBYSÖGAARD

i Fyn.

Taarn med Spir er tilhugget. Gaarden har en stor og smuk Have paa 12 Tdr. Land, som gaar ned til Søby-Sø.

I Aaret 1852 udgjorde Ejendommens hele Ager og Engs Hartkorn 375 Tdr. 6 Skpr. 3 Fdk. 1 $\frac{1}{4}$ Alb., hvoraf 146 Tdr. 4 Skpr. „ Fdk. 1 $\frac{1}{4}$ Alb. laa i Svendborg Amt. Heraf udgjorde selve Hovedgaarden 64 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Til Gøstet hørte 53 Fæstegaarde med 286 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdk. Hartkorn, 3 Lejehuse og 59 Fæstehuse, hvoraf 4 vare jordløse. 1857

var der heraf tilbage 38 Tdr. Hartkorn Fæstegods. Nu er Gaardens Fæstegods ifkun omt. 11 Tdr. Til Søby-Søgaard høre desuden Nørre-Søby Kirke med Kirke- og Kongetiende og Allsted Kirke med Kirke-tiende.

Selve Gaardens Hartkorn er endnu 64 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb., og dens Blaabehold er 450 Tdr. Land Ager, lette Mulbjerg, 70 Tdr. Land Eng. 80 Tdr. Land Mose og 240 Tdr. Land Skov.

